

КАКАВ НАМ ЗАКОН

О УНУТРАШЊИМ ПОСЛОВИМА ТРЕБА?

Алтернативни извештај о Нацрту закона о унутрашњим пословима и Оперативном плану за борбу против корупције у полицији

Синиша Јанковић

КАКАВ НАМ ЗАКОН О УНУТРАШЊИМ ПОСЛОВИМА ТРЕБА

***Алтернативни извештај о Нацрту закона о
унутрашњим пословима и Оперативном плану
за борбу против корупције у полицији***

Панчево, април 2026.

Публикација је део пројекта „(Не)раскидиве везе полиције и политичке корупције” који се реализује у оквиру програма „ЕУ Ресурс центар за цивилно друштво у Србији”, који спроводи Београдска отворена школа са партнерима, уз подршку Европске уније. Ова публикација објављена је уз финансијску помоћ Европске уније. За њену садржину одговорно је искључиво удружење *Кареја* и оно нужно не одражава ставове Европске уније.

Захваљујемо:

- Организацијама Еко Сурдулица, Тим за развој и интеграције Врање, Буди активан 16 Прешево, Мозаик Прешево, Наш свет – наша правила Врање, Млади с југа Врање, И револуција Ваљево, Урбан-ин Нови Пазар, Грађанска акција Панчево
- Националном конвенту за Европску унију
- Савету за борбу против корупције
- Европској кући у Новом Пазару
- ТВ Форуму Пријепоље
- Простору „Миљенко Дерета”

Писмо бр. 7 читатељки и читаоцу

Ова књижица је плод петогодишњих активности у вези са Законом о унутрашњим пословима, које су се почетком овог месеца одједном убрзале до усијања. Да ли то треба да значи да режим има намеру да Нацрт закона о унутрашњим пословима усвоји што је могуће пре? Да ли је су иза хитности неки скривени циљеви, остаје нам да видимо, али и да не пропустимо прилику да на све утичемо.

У Панчеву, априла 2026. године

Аутор

О ПРОЈЕКТУ „(НЕ)РАСКИДИВЕ ВЕЗЕ ПОЛИЦИЈЕ И ПОЛИТИЧКЕ КОРУПЦИЈЕ”

Пројекат се реализује у периоду од 1. новембра 2025. до 30. априла 2026. године. Публикација на жалост није уживала у шестомесечном року, иако су делови писани од почетка наведеног периода; тек са јавном расправом 4. априла 2026. године стекли су се услови да се публикација садржински форматира.

Обавезали смо се да ћемо реализовати бројне пројектне активности у вези са Нацртом закона о унутрашњим пословима и Оперативном планом за спречавање корупције у полицији, очекујући да ће доносилац одлука предузети било коју радњу у вези са два документа јавне антикорупцијске политике.

Пројекат се реализује у оквиру програма „ЕУ Ресурс центар за цивилно друштво у Србији” који Београдска отворена школа спроводи у партнерству с организацијама цивилног друштва: Новосадска новинарска школа, ЕНЕЦА, Ужички центар за права детета, Нова планска пракса, Сигурне стазе, Млади пољопривредници Србије и међународним партнером, Фондацијом Фридрих Еберт (Friedrich Еберт Stiftung). Пројекат је подржан од стране Европске уније и биће реализован у периоду од 2023. до 2026. године.

ЦИЉЕВИ ПРОЈЕКТА

- Остварити утицај на текуће реформе у процесу приступања Србије ЕУ;
- Повећати учешће грађана у активностима ОЦД;
- Пружен је допринос у реформским процесима, поглавља 24, у следећим јавним политикама: Оперативни план МУП-а за

спречавање корупције у полицији и Закон о унутрашњим пословима и

- Активно укључене грађанке и грађани у кампање јавног заговарања које спроводе ОЦД;

ПРОЈЕКТНЕ АКТИВНОСТИ

- Заговорачке кампање ОЦД које су усмерене ка унапређењу јавних политика;
- Израда истраживања и анализа које су засноване на подацима и информацијама потребним за развијање аргумената за решавање проблема;
- Организовање јавних догађаја;
- Креирање кратких видеа за друштвене мреже;
- Креирање два тематска броја билтена у "е" верзији;
- Ангажовање заједнице кроз округле столове;
- Креирање тематских штампаних антикорупцијских новина;

Истичемо да смо поједине пројектне активности забележили као изјаве у видео формату, те наведену чињеницу истичемо на почетку публикације, обзиром на то да видео формат често даје бољи приказ од „сувог“ текста.

- Изјава Сеада Биберовића из Новог Пазара:
<https://www.youtube.com/watch?v=mohH1g4a-R4>
- Изјава Менсура Абдагића из Новог Пазара:
<https://www.youtube.com/watch?v=mohH1g4a-R4>
- Изјава Шабана Прушевића из Новог Пазара:
<https://www.youtube.com/watch?v=mohH1g4a-R4>
- Изјава проф. Мирослава Милићевића из Београда:
<https://www.youtube.com/watch?v=Px19pPzKqTE>
- Изјава Златана Вулића из Јагодине:
<https://www.youtube.com/watch?v=t7WETnlYpEU>
- Изјава Јелене Пејић Никић из Београда:
<https://www.youtube.com/watch?v=w4lZNXkb9A>

- Изјава Сенише Јанковића из Панчева:
<https://www.youtube.com/watch?v=f4bq3orlxX4>

Временски оквир истраживања

Обухвата период од 1. новембра 2024. до 31. маја 2025. са фокусом на март, април и мај 2025. године.

Просторни оквир истраживања

Територија Србије.

Догађаји су реализовани у децембру 2025. године у Врању, Прешеву и Бујановцу. У марту у Ваљево. У априлу у Новом Пазару, Сјеници, Пријепољу и у Београду. Завршни догађај пројекта реализован је у Панчеву.

Буџет

Укупно 836.360,00 динара, од којих је пет одсто наших средстава.

Карактеристике истраживања

- Живи и недовршени феномен;
- Након намерног одлагања активности, одједном хитност;
- Истраживање с максимално израђеним утицајем;

ПРОБЛЕМ?

Темељ проблема је корупција уопште, а посебно њен најопаснији појавни облик – политичка корупција. Да је наведена тврдња тачна утврдили смо тестирајући је као хипотезу у сваком до сада реализованом пројекту. Истичемо следеће: године 2022. учешће преко ФБ-а мањег броја грађанки и грађана из Панчева, Чачка, Лесковца и Новог Пазара са одговорима који су прецизно указивали на локалну корупцију у „Антикорупцијском осврту на примеру четири града”. Такође и анкету из 2024. године у два града (Панчево и Нови Пазар) на бази два пута по 100 испитаника. Да корупције има више сада него пре потврдило је у Панчеву 63, а у Новом Пазару 66 анкетираних.

Проблем који је настао у току реформског процеса чијем решењу настојимо да допринесемо, јесте политичка корупција у полицији и утицај злоупотребљене политичке моћи на полицију. Корупција (обична корупција) у полицији доступна је свакој грађанки и грађанину. Стога то не би имало посебни значај за људе који немају свест о штетности корупције. Међутим, све се променило 1. новембра 2024. године када је Србију задесила једна од највећих мирнодопских несрећа. Парола која је настала након погибије шеснаест људи гласила је „Корупција убија”. Уследило је огромно грађанско незадовољство и још већи број протеста. Полиција је доспела у сам врх свакодневних догађаја уз оцену да није одговорила у складу са законом. Постала је не само субјект решавања прекршаја и кривичних дела, већ и актер. То је резултат у полицију дубоко укорењене политичке корупције.

Да је коруптивни утицај на полицију могућ проценио је и ГРЕКО. Дана 25. марта 2022. године, након петог круга

евалуације који се односи на „Спречавање корупције и јачање интегритета у централним органима власти (највишим извршним функцијама) и органима за спровођење закона”, тражио је од Србије да коруптивне ризике у полицији елиминише. Она то није урадила. ГРЕКО је 21. јуна 2024. године Србији доставио 24 препоруке. Петнаестом ГРЕКО позива надлежне органе „да предузму конкретне кораке ка развоју, усвајању и спровођењу стратешких мера за спречавање корупције у полицији”. Осамнаестом „да се предузму мере за спречавање политичког распоређивања полицијских службеника на највишим функцијама, нотирајући одговор Србије да ће се то регулисати новим Законом о унутрашњим пословима”.

Јавне политике које уређују и које би могле да реше идентификовани проблем су: Оперативни план МУП-а за спречавање корупције у полицији и Закон о унутрашњим пословима. Ни један од њих није донет. На данашњи дан ситуација је следећа:

- Закон о унутрашњим пословима, чија је израда почела је почетком 2021. године: Након два круга дебате са ОЦД, априла 2023. године стигао је до фазе израде предлога Нацрта. Израда је напрасно прекинута након трагедије у Основној школи „Рибникар” у Београду. Од тада је у правном вакуму све до прошле године, када је доносилац одлука самостално израдио нову верзију Нацрта закона о унутрашњим пословима. Августа 2025. године МУП је као предлагач позвао организације цивилног друштва – чланице Радне групе за поглавље 24 Националног конвента о Европској унији, на наставак дебате 19, 20. и 21. августа 2025. године. Тај позив ми чланови НКУЕ нисмо прихватили, уз предлог да се састанци благовремено закажу након сезоне годишњих одмора.

- Оперативни план МУП-а за спречавање корупције у полицији је документ који доносилац одлука покушава да избегне да донесе, или бар да избегне да се суочи са реакцијом јавности у вези са наведеним Оперативним планом. Притиснут снагом организације ГРЕКО, обавеза дефинисана 21. јуна 2024. године, као препорука Петог круга евалуације, „Спречавање корупције и јачање интегритета у централним органима власти (највишим извршним функцијама) и органима за спровођење закона” формално је прихваћена. Како би била и испуњена, логистичку помоћ МУП-у пружа Савет Европе, организовањем фокус групе. Дана 13. јуна 2025. године учествовали смо у раду фокус групе за ОЦД На основу усмених информација од представника МУП-а (добилијених 4. септембра 2025. године на састанку Радне групе Министарства правде за израду Акционог плана за Националну стратегију за борбу против корупције) сазнали смо да је у МУП-у у току израда Оперативног плана за спречавање корупције у полицији.

Проверама сајта МУП-а у више наврата током трајања овог пројекта, нисмо утврдили да је Оперативни план за спречавање корупције у полицији јавно доступан, што нужно не мора да значи да није до краја овог пројекта и урађен.

Усмено смо од представника МУП-а обавештени, да МУП поседује наведени документ од пре више година, а да се повремено ажурира. Да ли је ажуриран у последњих шест месеци, то нам није познато. Свакако, МУП ће уколико има наведени Оперативни план, исти доставити органима Европске уније када буду достављена и остала документа јавних политика које је у обавези да достави. Највероватније то ће бити након усвајања Нацрта закона о унутрашњим пословима и сету других докумената јавних политика, коју су у процедури.

Сазнања о проблему стицана су током професионалне борбе против корупције неколико наших чланова који су били инспектори привредног криминала. Такође, сви наши пројекти, сва истраживања и мониторинг указују да проблем политичке корупције несметано напредује. Доказе о томе систематизовали смо у четири објављене публикације. Посебно истичемо наш актуелни мониторинг политичке корупције и политичког насиља за период од 1. новембра 2024. и даље, са пресеком сачињеним 9. јуна 2025. године. Резултат мониторинга нуди се истраживачима као на длану. Такође истичемо и наш мониторинг поступања МУП-а у истом периоду, који је мањег обима али већег значаја, јер је значајни узрочник политичког насиља и политичке корупције.

Без значајнијег утицаја заговарања, проблем се годинама несметано развијао. Доносиоци одлука могли су на миру, далеко од јавности, да раде само оно што политичкој корупцији не смета. Одговорна лица у институцијама задуженим за борбу против корупције, постепено су доведена у положај немоћи. У таквој ситуацији, да се корупцији у полицији супротставе преостали су ОЦД и грађанке и грађани. Да бисмо их анимирали, на располагању нам је јавно заговарање.

ЦИЉ ПРОЈЕКТА

Да би био решен напред описани проблем политичке корупције у полицији, потребно је да постигнемо промене дефинисане као специфични циљеви пројекта. Желимо да:

- Остваримо утицај на текуће реформе из поглавља 24 у процесу приступања Србије ЕУ и повећамо учешће грађана у заговарачким анкетикорупцијским активностима ОЦД.

Жељени утицај на текуће реформи огледа се у формулисању или предаји две јавне политике:

- Оперативног плана МУП-а за спречавање корупције у полицији и
- Закона о унутрашњим пословима.

То ће знатно утицати на текући реформски процес, јер је дефинисање обе јавне политике захтевао ГРЕКО још 2023. године. Како се то није десило, ГРЕКО је прошле године опет тражио да се обавезе испуне, те их је укључуо у препоруке које су Србији достављене, с очекивањем да се то што пре уради. Тек након тога, наравно и након испуњења свих осталих препорука, Србија би могла да настави свој пут придруживања ЕУ.

Остварењем наведених специфичних циљева био би остварен и општи циљ, оснаживање процеса приступања Србије ЕУ, који је заснован на подстицајном окружењу за ОЦД, и инклузивном, транспарентном и одговорном доношењу антикорупцијских одлука и развоју јавних антикорупцијских политика. Таква дугорочна промена огледа се у одсуству политичке корупције из полиције, што директно доприноси одсуству политичке корупције из друштва и смањење обичне, уличне корупције на минимум.

Планирамо да истражимо предлог јавне политике Нацрта закона о унутрашњим пословима, са циљем да истакнемо предлоге које ћемо упутити доносиоцу одлука – предлагачу МУП-у. С обзиром на то да ћемо бити суочени са новом верзијом Нацрта, поступићемо исто као што смо поступили у вези са првом верзијом из 2021. године. Анализираћемо нову верзију Нацрта и утврдити у чему се разликује у односу на претходну из 2023. године. Разлике ћемо подвргнути провери

и тестирати у односу на владавину права и уставна права и слободе грађанки и грађана.

Након анализе и тестирања сачинићемо Извештај о тестирању Нацрта закона о унутрашњим пословима у односу на владавину права и уставна права и слободе грађанки и грађана са предлозима чији је циљ да се спречи могућа злоупотреба Закона.

Када је у питању јавна политика Оперативни план МУП-а за сузбијање корупције у полицији планирамо да учествујемо у свих фазама поступка доношења у којима је могуће учешће ОЦД. Учешће ће бити идентично као и у вези са Нацртом закона о унутрашњим пословима. Текст јавне политике биће подвргнут провери и тестирању у односу на владавину права и уставна права и слободе грађанки и грађана. Након провере сачинићемо Извештај идентично као и за Оперативни план.

Експертске анализе пратиће *Карејина* алтернативна радна група.

Обележавање Међународног дана борбе против корупције, 9. децембра (2025. године)

Нисмо пропустили прилику да објединимо обележавање Међународног дана борбе против корупције и пројектне активности планиране за југ Србије, те смо реализовали јединствен антикорупцијски догађај „Чувамо југ Србије од корупције“.

Врање, 9. децембар 2025. године: На платоу испред Поште, поводом Међународног дана борбе против корупције, доделили смо антикорупцијско и корупцијско признање. Антикорупцијска повеља за изузетан допринос борби против политичке корупције у Србији за 2025. годину додељена је Анкетној комисији за испитивање одговорности за урушавање надстрешнице на железничкој станици у Новом Саду, за извештај „Пад надстрешнице – слом система, годину дана после“, у коме је Анкетна комисија на основу доступних података проценила да је на спорном пројекту организована криминална група украла око 700 милиона евра. Црна корупцијска значка за изузетан допринос развоју политичке корупције у Србији за 2025. годину додељена је Министарству унутрашњих послова због тога што је 4. септембра директор полиције повукао 17 оперативних радника из Ударне групе Тужилаштва за организовани криминал, која је радила на испитивању токова новца повезаних са падом надстрешнице на Железничкој станици у Новом Саду, уз неуверљиво образложење да је у МУП-у усвојена нова систематизација радних места, чиме је директно од одговорности заштићена организована криминална група.

Такође, промовисан је и тематски број 2 јединих штампаних антикорупцијских новина МАК – Магазин антикорупције, који је за ову прилику осим на српском језику, штампан и на језицима локалне средине – ромском и албанском.

Оругли сто о Закону о унутрашњим пословима одржан је Врању 10. Децембра, а уличне промотивне и заговарачке акције у Прешеву и Бујановцу наредног дана, 11. децембра.

И овом приликом истичемо и више него позитивне утиске о активностима и комуникацијама на југу Србије.

Понедељак, 2. фебруар 2026. године

Вршилац дужности секретара у Министарству унутрашњих послова Вељко Одаловић, на иницијативу потпредседника Владе и министра унутрашњих послова Ивице Дачића, представио је данас Одбору за одбрану и унутрашње послове Народне скупштине Републике Србије кључне активности у области нормативног уређења рада полиције, оценивши да је овај састанак важан корак ка транспарентном процесу доношења закона из надлежности Министарства унутрашњих послова.

На наведену активност предлагача реаговали смо на следећи начин:

Оштро протестујемо што је МУП представио Нацрт закона о унутрашњим пословима, који није сачињен у процедури која је формално још увек у току, а у којој ЈЕ требало до краја да учествују ОЦД чланице неформалне Радне групе Секретаријата МУП-а, међу којима и Институт за истраживање корупције *Кареја*.

Вршилац дужности секретара у Министарству унутрашњих послова Вељко Одаловић представио је данас Нацрт закона о унутрашњим пословима Одбору за одбрану и унутрашње послове Народне скупштине Републике Србије.

Подсећамо: Јавност Србије септембра 2021. године бурно је реаговала на тадашњу верзију Нацрта закона о унутрашњим пословима, након чега је тадашњи министар Вулин, наводно на молбу председника Александра Вучића, повукао спорни Нацрт закона о полицији. Дан након тога Секретаријат МУП-а је у неформалну радну групу за израду новог Нацрта закона о унутрашњим пословима укључио ОЦД, међу којима и нашу организацију. Неформална Радна група је у току протеклих четири година радила у два наврата и одржала око петнаест састанака. Последњи у априлу 2023. године, да би активности биле прекинуте након трагичног догађаја у ОШ „Рибникар“. Две године касније, средином августа 2025. године, Секретаријат МУП-а позвао је ОЦД чланице НГЕУ за поглавље 24 на наставак дијалога о Нацрту закона о унутрашњим пословима. У позиву се између осталог каже:

„У циљу наставка дебате, разматрања предложених решења и усаглашавања ставова по питањима која су предмет уређења Нацрта закона о унутрашњим пословима позивамо вас на серију састанака који ће се одржати 19, 20. и 21. августа 2025. године, од 9 до 14 часова.“

У одговору саопштено је да ОЦД нису у могућности да се у кратком року у сезони годишњих одмора одазову, уз молбу да се предметни састанак одгоди за септембар.

До данас се Секретаријат МУП-а није огласио, није заказао нови термин састанака, те су изостале консултације и дискусија о Нацрту закона о унутрашњим пословима. Тако да се не може сматрати да је Нацрт закона о унутрашњим пословима урађен у складу за процедуром која је на снази од септембра 2021. године.

Стога сматрамо потребним да се од стране МУП-а закажу консултације и дискусија са ОЦД, а до тада да се МУП уздржи од представљања нелегитимног Нацрта закона о унутрашњим пословима.

ЧЕКАЈУЋИ ДА СЕ ПРЕДЛАГАЧ ОГЛАСИ

У ВАЉЕВУ 28. МАРТА 2026. ОДРЖАН АНТИКОРУПЦИЈСКИ ДОГАЂАЈ „(НЕ)РАСКИДИВЕ ВЕЗЕ ПОЛИЦИЈЕ И ПОЛИТИЧКЕ КОРУПЦИЈЕ НА ПРИМЕРУ ВАЉЕВА”

Ни кишни дан није онемогућио активисте да, контактирајући грађанке и грађане, промовишу други број штампаних антикорупцијских новина МАК – Магазин антикорупције. Иако на малом узорку (50), недвосмислену заинтересованост за борбу против корупције исказало је више од 90 одсто, што није изненађење за град који не трпи неправде а рађа хероине и хероје, какав је Ваљево.

Након уличне акције, заговарачка иницијатива настављена је округлим столом о теми два документа јавне политике: Закона о унутрашњим пословима и Оперативном плану МУП-а за сузбијање корупције у полицији, који су међу условима за приступ Србије Европској Унији.

У веома живој и на момента бурној дискусији, учесници округлог стола су указали на неколико случајева тешке корупције, као што је реновирање фасаде на згради фонда ПИО по цени од 1.650 евра по метру квадратном. Такође посебно је указано на полицијско насиље које је према грађанима Ваљева примењено 14. августа 2025. године. Чула су се и питања да ли је то неко желео да се освети Ваљевцима, затим како је могуће да у полицији раде људи који имају садистичке пориве? Коначно питање било је: Да ли савршени закон у овим друштвено политичким условима може да

заштити грађана пре свега од полицијског насиља? С тим у вези представник Кареје предложио је да се део Нацрта закона о унутрашњим пословима у вези са унутрашњом контролом замени једном чланом који гласи: *Послови унутрашње контроле полиције обављају се од стране независног контролног тела које је уређено посебним Законом.*

Жеља предлагача је да наведени предлог потекне из Ваљева, јер је то град који је доживео највеће полицијско насиље са једне, и одсуство полицијске заштите, са друге стране.

ЈАВНА РАСПРАВА

&

АЛТЕРНАТИВНА ЈАВНА РАСПРАВА

Дана 4. априла 2026. године, у 10:33, на сајту еКонсултације објављена је информација о јавној расправи која ће трајати од 3. до 24. априла 2026. године.

Јавно смо протествовали због фиктивне јавне расправе о Нацрту закона о унутрашњим пословима, потсећајући јавност да је претходна верзија овог документа повучена 2021. године након снажне реакције јавности.

Након тога, Секретаријат МУП-а је укључио организације цивилног друштва у рад на новом Нацрту кроз неформалну радну групу, која је одржала око 15 састанака. Тај процес је прекинут 2023. године.

У августу 2025. године најављен је наставак дијалога, али до њега није дошло, јер су организације цивилног друштва тражиле одлагање састанака за септембар пошто нису биле у могућности да се одазову у кратком временском року и у сезони годишњих одмора. Нови термини никада нису заказани, нити су консултације настављене.

Упркос свему томе, јавна расправа је објављена 3. априла 2026. године, на порталу еКонсултације.

Разлози за протест:

- Планирани наставак дијалога између МУП-а и организација цивилног друштва никада није одржан,

па се не може говорити о инклузивном и транспарентном процесу израде закона.

- Јавност на југу Србије је доведена у заблуду, јер је јавна расправа објављена на порталу еКонсултације у 10:33, док је округли сто у Лесковцу био заказан истог дана за 10:00 часова.
- Централни округли сто у Београду заказан је већ за 7. април, што не оставља довољно времена за анализу Нацрта који има 287 чланова.
- Трећи округли сто планиран је у Суботици 17. априла.

Позивамо Министарство унутрашњих послова да одустане од оваквог приступа и цео поступак врати у оквир владавине права.

ОКРУГЛИ СТО НА КРИМИНАЛИСТИЧКО ПОЛИЦИЈСКОЈ АКАДЕМИЈИ У ЗЕМУНУ

Синиша Јанковић, представник Института за истраживање корупције *Кареја* и бивши полицијски инспектор, учествовао је 7. априла 2026. године на округлом столу организованом у оквиру јавне расправе о Нацрту закона о унутрашњим пословима, у Земуну на Криминалистичко полицијској академији.

Његову дискусију преносимо у изворном облику.

ДИСКУСИЈА

Од августа 2021. године бавимо се будућим Законом о унутрашњим пословима. Коначно, након пет година, добили

смо Нацрт закона о унутрашњим пословима, и процедуру за коју се стиче утисак да је усиљена и да има неки скривени циљ. Ако га има, можемо да претпоставимо да је у вези са истовременим јавним расправама о још неколико нацрта других закона из области унутрашњих послова.

Наша коначна оцена ове јавне расправе и Нацрта Закона о унутрашњим пословима гласи: Дobar покушај да се створи привид владавине права и демократије, а и нормалности.

На основу чега то тврдимо?

На основу наших истраживања, алтернативних јавних расправа и утврђених чињеница.

Прво методолошки приступ је изостао. Због тог пропуста нема одговора на питања: Зашто нови Закон, ако је важећи добар? Какав је важећи Закон, добар или лош?

На та питање може се одговорити само методолошки заснованим истраживањем које ће обухватити три целине: Прву: Истраживање о ефектима примене важећег Закона; Другу: Истраживање стања области коју желимо да уредимо Законом; Трећу: Истраживање стања у полицији и МУП-у уопште, ако се нови Закон, осим на полицију односи и на остале унутрашње послове.

Ако је једноставно речено, све у реду, онда је нови Закон непотребан, а рад на њему губљење времена оних које порески обвезници плаћају да се старају о безбедности свих грађанки и грађана.

Ако је стање личне и имовинске безбедности грађанки и грађана неповољно, посебно уколико је уочена тенденција

погоршања, онда је и више неко потребно да се ради на новом Закону.

Верујемо да је јасно да полиција у том случају треба да каже, тачније да напише:

- На који безбедносни изазов не може да одговори употребном важећег Закона;*
- Имајући у виду да је криминалитет једна од најдинамичнијих и најприлагодљивих друштвених појава, полиција треба да каже који су то нови феноменолошки облици криминалитета на које важећи Закон нема адекватна решења.*

Можемо да закључимо: Нема података да је доносилац одлука поступио по правилима методологије као науке. И тако смо као друштво пет година радили на поправци:

- Нечега за шта не знамо да ли је добро или лоше.*
- Не знајући зашто је лоше оно што је лоше, ни зашто је добро оно што је добро.*
- Не знајући колико нешто лоше треба да поправљамо, а да га претераним поправљањем још више не покваримо?*

Изостанак методолошког приступа резултирао је изостанком образложења Нацрта. Документ који је јавно доступан од 3. априла под насловом ОБРАЗЛОЖЕЊЕ, на 18 страна, није у складу са методологијом. На 17 страна препричане су поједине одредбе са поднасловом „Објашњење основних правних института и појединачних решења”. У неколико пасуса дате су опште назнаке образложења. Истичемо да је наведено да је „циљ да створи законске предуслове за оперативну независност полиције од министарства унутрашњих послова током предистражног поступка и истраге”.

Апслутно се слажемо да је оперативна независност полиције средиште проблема који је учинио да се избегну наведена истраживања, тачније њихови налази и оцена. Јер су налази и више него поражавајући. Сада нема времена да о томе кажемо нешто више, што ћемо свакако учинити већ у наредним данима. Рећи ћемо само да је оперативна независност полиције након 2000. године била тема у МУП-у, али ни тада није успела да се наметне. Како ће то успети сада када су општи друштвено политички услови и стање јавне безбедности далеко неповољнији? То не знамо. Али од истраживања и заговарања нећемо одустати.

Нацрт закона смо прочитали, али смо само један мали део детаљније обрадили – утврдили смо више примедби, о којима сада појединачно нећемо говорити, осим о „Представљању пре примене полицијских овлашћења” из члана 68 Нацрта. Сматрамо да је посебно важно представљање приликом привођења. Оно не сме да личи на киднаповање. Грађанин који се приводи једнако мора да буде сигуран да га приводи полиција. Сматрамо потребним да се полицијски службеник представи и лицу са којим је у друштву лице према коме се примењује полицијско овлашћење. Представиће се именом и презименом као и наводећи организациону јединицу којој припада, тојест где ће привести лице, то ће учинити речима којима се недвосмислено указује о којој организационој јединици је реч. Представљањем се мора отклонити свака сумња и код лица са којима је у групи лице које се приводи, да је реч о полицијском привођењу, а не о мафијашком.

Сада ћемо указати на један други аспект, а то је: Утврђивање одредби којих у Нацрту нема.

Нацрт не препознаје утицај или могући утицај злоупотребљење политичке моћи, ни неформалних центара моћи.

Прво – Нацрт нема ни једну одредбу која штити полиције службенике који из „неких“ разлога падну под удар злоупотребљене политичке моћи.

Примери:

- 1. Начелник за дроге Слободан Миленковић – мали Сента и Шеф оперативе Душан Митић.*
- 2. Командант САЈ-а Спасоје Вулевић – „Међу студенте можемо само у белим кошуљама“.*
- 3. Инспектори за дроге Раде Поповић и Никола Ђоковић који су открили пет тона дроге – да ли су смењени? Можда награђени? МУП није нашао за сходно да о томе обавести јавност.*

Даље, у Нацрту нисмо пронашли ни једну одредбу која:

- 4. Ономогућава полицију да идентификује ко је у Београду пре годину дана повредио жандарма у цивилу.*
- 5. Ономогућава појаву лица као што је Дијана Хркаловић.*
- 6. Ономогућава убиство сведока Далибора Драгијевића у Бору, тачно пре две године.*
- 7. Ономогућава полицију да након убиства исто прикрива.*
- 8. Ономогућава полицију да идентификује убицу.*
- 9. Ономогућава полицију да примени све мере и радње у складу са криминалистиком и другим правилима струке, према лицима која су се месецима окупљала у центру Београда у шаторском насељу. Тако да је јавност била у прилици да види како полицајци разних формација непоступају према лицима која у рукама имају хладно оружје, као и према маскираним лицима.*

10. *Онемогућава повлачење 17 инспектора СБПОК-а из Ударне групе Тужилаштва за организовани криминал (ТОК), која је била задужена за истрагу корупције у случају пада надстрешнице у Новом Саду.*

11. *Онемогућава полицију да одбије да ухапси лица по налогу Тужилаштва за организовани цриминал и да ухапси функционере у Бору по налогу Посебног одељења за сузбијање корупције Вишег јавног тужилаштва (ВЈТ) у Нишу.*

12. *Онемогућавање да 15 оклопљених полицајаца пребије дечака од 15 година који у шорцу лежи на асфалту.*

13. *Онемогућава полицију да поступи у вези са изборним криминалитетом, који се толико раширио и осилио да се и не крије.*

14. *Онемогућава полицију да поступи у складу са правилима струке према групи насилника наоружаних дрвеним палицама који у Бајиној Башти 29. марта нападају грађане, што се види на више снимака.*

15. *Онемогућава полицију да поступи у складу са правилима струке према НН лицу које са пиштољем у руци у Бајиној Башти креће према грађанима, што се види на снимку.*

16. *Онемогућава полицију да поступи у складу са правилима струке према групи насилника у Бору који користе аутомобил чији број регистарске ознаке је достављен полицајцима, што се види на снимцима.*

17. *Онемогућава полицију да реагује на изјаву једног од званичника „да полиција има права да бије студенте и да их убије“.*

Да истражи и санкционише све наведене злоупотребе Нацртом је задужена „Унутрашња контрола“. Мислимо да нема потребе рећи да је у конкретним друштвено политичким односима нереално то очекивати. Стога, као једно од могућих решења предлажемо да се део Нацрта закона о унутрашњим пословима који се односи на „Сектор

унутрашње контроле” од члана 176 до члана 186 замени само једним чланом следеће садржине: [Послови унутрашње контроле полиције обављају се од стране независног контролног тела које је уређено посебним Законом.](#)

Хвала.

НАСТАВАК АЛТЕРНАТИВНЕ ЈАВНЕ РАСПРАВЕ

У НОВОМ ПАЗАРУ, СЈЕНИЦИ И НА ТВ ФОРУМ ПРИЈЕПОЉЕ

ГРАЂАНКЕ И ГРАЂАНИ НОВОГ ПАЗАРА И СЈЕНИЦЕ ЗАТЕЧЕНИ НАЦРТУ ЗАКОНА О УНУТРАШЊИМ ПОСЛОВИМА

Од 14. до 17. априла у Новом Пазару, Сјеници и на ТВ Форум у Пријепољу одржана је алтернативна јавна расправа о актуелном Нацрту закона о унутрашњим пословима. Активисти организација Институт за истраживање корупције *Кареја* и *Урбан-ин* су, на основу контаката у уличној акцији, утврдили да је око једна трећина грађанки и грађана била незаинтересована за комуникацију, без да су знали о чему је реч. Готово сви који су прихватили комуникацију нису имали никакво сазнање о Нацрту закона о унутрашњим пословима; без обзира што јавна расправа формално траје од 3. априла. Било је мучно гледати људе који су не само затечени него и збуњени питањем о Нацрту закона о унутрашњим пословима, а који истовремено покушавају да оцене да ли је и колико то важно за грађанке и грађане. Практично је комуникација сведена на промоцију и поделу броја 2 новина МАК – Магазин антикорупције.

Позиву за учешће на округлом столу одржаном у Европској кући, одазвали су се иако у мањем броју од очекиваног,

представници свих структура цивилног друштва. Округли сто је отворио Сеад Биберовић, представник организације *Урбан-ин*, након чега је Сениша Јанковић, као бивши полицијски инспектор и од 2021. године члан неформалне радне групе Секретаријата МУП-а за израду Нацрта закона о унутрашњим пословима, упознао учеснике округлог стола о практично инвалидном поступку израде Нацрта закона о унутрашњим пословима и о анализи садржаја текста Нацрта. Дискусија која је након тога уследила у основи је била идентична као и кратке комуникације са грађанкама и грађанима на уличној акцији. Скоро сви учесници нису имали никаква претходна сазнања о Нацрту закона о унутрашњим пословима, али су свесни његовог значаја за јавну безбедност и за грађанке и грађане појединачно, посебно због полицијског насиља виђеног на улицама многих градова као и у Новом Пазару. Истакнуто је да уколико је полиција пре две године приликом испитивања убила сведока у предмету нестале девојчице у Бору, како грађани могу бити сигурни да полиција неће у сличним околностима убити још неког? Учеснике је занимало и упоређење Закона о полицији од пре четрдесетак година и садашњег. Посебно је било занимљиво питање, да ако би се сада неким случајем написао и усвојио савршени Закон о полицији, да ли би он онемогућио полицијско насиље и друге злоупотребе. У наставку дискусије речено је да ефекат и савршеног Закона о унутрашњим пословима зависи од спровођења, као и да се у овим друштвено-политичким условима реално то не може очекивати. Учесници округлог стола били су сагласни са предлозима које је изнео Јанковић а који се односе на прецизно дефинисање оперативне самосталности полиције у односу на МУП, као и да се све одредбе Нацрта о унутрашњој контроли замене само једним чланом следеће садржине: *Послови унутрашње контроле полиције обављају се од стране независног контролног тела које је уређено посебним Законом.*

Уличну акцију комуникације са грађанкама и грађанима „највећег малог града на свету” – Сјенице – о актуелном Нацрту закона о унутрашњим пословима, реализовали су активисти организација Институт за истраживање корупције *Кареја* и *Урбан-ин* и утврдили да нико од контактираних није имао било какво сазнање о Нацрту закона о унутрашњим пословима; без обзира што јавна расправа формално траје од 3. априла. Драматичније од тога је што је око 90 одсто контактираних одбило конверзацију са активистима. Идентично као и претходног дана у Новом Пазару комуникација са грађанкама и грађанима Сјенице сведена је на промоцију и поделу броја 2 новина МАК – Магазин антикорупције. Наведену слику употпуњује сазнање да у Сјеници нема локалних медија, као ни организација цивилног друштва, а посебно оних којима је у фокусу владавина права. Један од локалних саговорника истакао је и страх као узрок одсуства комуникације на тему Закона о унутрашњим пословима.

МЕДИЈСКА ЈАВНА РАСПРАВА НА ТВ ФОРУМ ПРИЈЕПОЉЕ
<https://www.youtube.com/watch?v=5iAFfYGqP9I>

АЛТЕРНАТИВНИ ОКРУГЛИ СТО У БЕОГРАДУ
Одржан 22. априла 2026. године

**Институт за истраживање корупције *Кареја* тражи враћање
на дорату Нацрта закона о унутрашњим пословима**

„Грађанин треба да зна да ли га хапси полиција или киднапује мафија”, порука је која се могла чути на данашњем округлом столу у Београду, у организацији Института за истраживање корупције *Кареја*, уз подршку организација чланица Националног конвента о Европској унији, као илустрација

кључних недостатака Нацрта закона о унутрашњим пословима.

О Нацрту су говорили бивши полицијски инспектори Синиша Јанковић и Златан Вулић и координаторка Радне групе за поглавље 24 Јелена Пејић Никић, као и представници других организација чланица Радне групе, стручњаци из области безбедности и владавине права.

Учесници су указали на низ озбиљних недостатака у предложеном тексту закона, посебно у деловима који се односе на оперативну самосталност полиције од Министарства унутрашњих послова, механизме унутрашње контроле и заштиту од политичког утицаја. Током дискусије истакнуто је да Нацрт у садашњем облику не обезбеђује довољан ниво заштите од злоупотребе политичке моћи, нити гарантује ефикасан и независан систем контроле рада полиције.

Учесници су нагласили да је за квалитетан закон неопходно обезбедити стваран дијалог са стручном и заинтересованом јавношћу, као и довољно времена за анализу и унапређење предложених решења.

„Неприхватљиво је да се овако важан закон разматра у минималном року. Учествоваћемо у расправи, али су за кључна питања потребне суштинске измене и више времена”, рекла је Јелена Пејић Никић.

Председник Савета за борбу против корупције проф. др Мирослав Милићевић рекао је да свака измена закона или доношење стратегије подразумева да Савет учествује у јавним расправама, али да је то престало са доношењем новог Закона

о приступу информацијама од јавног значаја од када је Савет потпуно искључен.

„Ако желите да мењате један закон неопходно је да прво сагледате негативне ефекте који се јављају у пракси. Ако кренемо да мењамо законе само ради промена, онда ће се увек поставити питање ко има какву намеру. Полиција мора бити професионална и независна, уз јасна правила за рад и напредовање, јер без тога нема поверења грађана”, рекао је Милићевић.

Представник Института за истраживање корупције *Кареја* Синиша Јанковић истакао је да је алтернативном јавном расправом утврђено да је Нацрт закона толико лош да је непоправљив делимичним изменама. Због тога је Институт за истраживање корупције *Кареја* донео одлуку да тражи да се закон повуче из процедуре и врати на дораду и да као образложење предлагачу, односно Министарству унутрашњих послова достави примедбе.

Изјава проф. Мирослава Милићевића председника Савета за борбу против корупције:

Ја се сећам кад је био закон 2021. и закон 2022. Ми смо били присутни када су неке ствари дискутоване, рађене. Свака стратегија борби против корупције и акциони план подрезује да Савет учествује у доношењу ових закона и да учествује у расправама у округлим столовима. То је престало фактички када је донесен нов Закон о приступу информацијама од јавног значаја, да смо ми потпуно искључени, иако је то један од кључних закона који се односи на борбу против корупције. Ја сам нагласио и мислим да је то јако важно да ако желите да мењате један закон да је битно да прво сагледате негативне ефекте који су у пракси и да

видите шта је тај закон урадио што није било у интересу јавности.

То подразумева да се на такав начин може ширити поверење у полицију. Ако кренемо да мењамо законе само ради промена, онда ће се увек поставити питање ко има какву намеру. Међутим, оно на чему ми желимо да инсистирамо, јесте да полиција мора бити независна, мора бити професионална и то подразумева строго дефинисане критеријуме.

Ко може бити примљен у полицију, ко може радити који задатак, које услове мора да испуни, коју школу мора да има да би напредовао, а не да се људи именују врло често са стране и то ствара проблеме и у самој полицији и неповерење међу грађанима. Хвала вам.

Изјава Јелене Пејић Никић, координаторке Радне групе за поглавље 24 Националног конвента за Европску Унију

Неприхватливо је да се овако важан закон ставља на јавну расправу у минималном року и са бројним другим нацртима закона које такође треба испратити, нарочито што ми знамо колико су контроверзне биле и његове предходне верзије. Ми ћемо учествовати у јавној расправи, покушаћемо да поправимо неке спорне делове, али постоје и шира питања која нису адресирана овде, питања која се јављају у пракси, као што је питање тужилачке полиције или, на пример, нешто што је сасвим игнорисано у овом Нацрту, а то је њена децентрализација. Даља разрада тих решења, како би то требало да буде у закону, захтева далеко више времена.

Питање: Шта вам је предлог за даље?

Београдски центар за безбедностну политику ће послати своје коментаре у оквиру јавне расправе. Учествовали смо и на округлом столу, јер мислимо да је важно да учествујемо, да пробамо нешто да поправимо, јер сумњамо да ће овај Нацрт бити повучен као предходни, он није толико скандалозан као предходни и мислим да је овој власти веома важно да се овај закон усвоји у року који захтева реформска агенда, то је до краја јуна ове године.

Изјава Златана Вулића, адвоката, сарадника Института за истраживање корупције *Кареја*

Нама треба, као друштву веома рањеном и у великим проблемима, подељеном у многим сегментима, под утицајем државне власти која не даје решења, него прави јаке поделе у друштву, нама треба јасан закон о унутаршним пословима који ће многе дилеме да разреши и да свим грађанима да веру да ће сви бити и заштићени од стране полиције, да ће полиција сузбијати све противправне радње у корист свих грађана, да ће те послове радити по неким процедурама установљеним на корист грађана, да сваки грађанин који је оштећен неким противправним делом мора да има јасно поверење у органе унутрашних послова, да ће бити јасно заштићен тиме, а и људи који буду проверавани да ли су можда нешто урадили противправно, буду убеђени да ће та процедура да буде јасно спроведена, да невин неће бити осуђен, невин неће бити процесуиран, а да ће баш бити процесуиран онај који је урадио противправно дело. Такав закон треба да даје јасне одговоре на питање и оним савесним државним чиновницима, полицијским службеницима који ће поступати по тим законима, да имају јасне механизме, изграђене и правила да не погреше, да ураде увек праву ствар и да грађанима обезбеде праведно поступање које ће елиминисати противправне радње. Али и

да им то поступање буде јасно прописано, да има јасност о томе шта ће поступати, на који начин, а да ће читав систем, с обзиром на његове добре намере и исправно поступање, стајати увек иза њега, а да се неће десити ситуација да ако се случајно огреша о неку политичку вољу тренутног вршиоца неке државне функције, бити доведено у питање било како његово поступање и његов рад.

Све то, овај закон, овај Нацрт закона, на жалост, не нуди, а и што каже Валтазар Божишић, што се грбо роди, време не исправи. Овај закон се грбо и родио, он је плод једног брзоплетог Нацрта, за који није спроведена јасна јавна расправа, нису испоштоване процедуре око артикулисања које проблеме треба ова нова решења законска да поправе.

Питање: Али подржавате предлог с којим је *Кареја* изашла да се повуће из процедуре?

Подржавам, јер је то наш заједнички став да треба повући овај предлог, јер не доноси ништа добро, нити ново, нити добро у проблемима које друштво треба да реши.

Изјава Сенише Јанковића, Институт за истраживање корупције *Кареја*

У вези са Нацртом закона о унутрашњим пословима, Институт за истраживање корупције *Кареја* је донео одлуку да упути примедбе доносиоцу одлука, то јест предлагачу, Министарству унутрашњих послова, и између осталог да тражи да се закон повуче из процедуре и врати на дораду у поступку како је било и започето од 2021. Године, уз консултације са организацијама цивилног друштва и другим заинтересованим учесницима који би хтели да се укључе у тај поступак.

Питање: Због чега је таква одлука донесена?

На основу наше анализе и алтернативне јавне расправе као и данашњег округог стола који је одржан у Београду, утврдили смо да је закон толико лош да је он једноставно непоправљив делимичним изменама.

ЕПИЛОГ

Карејина алтернативна радна група у расположивом а врло органиченом времену у којој је Нацрт закона о унутрашњим пословима био јавно доступан, осим реализације алтернативне јавне расправе, успела је да детаљно обради једну трећину Нацрта. Након анализирања и консултовања са грађанкама и грађанима, одлучила је:

- Да тражи да се Нацрт закона о унутрашњим пословима повуче из процедуре и врати на методолошки засновану израду. Образложење у обиму и форми коју је условила кратка јавна расправа, на 16 страна садржи 32 примедбе, од којих су неке крупне, а неке и суштинске, насловљено је са: ПРИМЕДБЕ НА ЗАКОН О УНУТРАШЊИМ ПОСЛОВИМА и у року достављено предлагачу, те чини саставни део ове публикације, а доступно је на сајту Института за истраживање корупције *Кареја* <https://kareja.org.rs/>

Сажет осврт поводом Оперативног плана за спречавање корупције у полицији

Питање и феномен системске корупције у јавним службама јесте од суштинског значаја за функционисање савременог друштва, како у свету тако и у Србији. Чињеница је да је корупција код нас дубоко укоренења дуго времена на свакодневном нивоу, толико да су се многи наши суграђани већ суштински навикли на њу, да нису сигурни како би уопште систем успевао да опстане на здравим темељима правне државе.

Овде бисмо се посебно базирали на проблем распрострањене корупције у МУП-у Србије – наиме, након бројних теренских истраживања, оперативних сазнања и поднетих прекршајних и кривичних пријава против многих припадника полиције, оправдано се поставља питање да ли се такво понашање системски охрабрује и награђује од стране високих чиновника у систему, док се са друге стране припадници који се стриктно држе законских норми, начела моралности и професионалности у свом поступању умишљајно гурају у страну, репресивним методама кажњавају и временом бивају принуђени да се баве другим пословима.

Конкретни примери таквих ситуација су управо инспектори Душан Митић и Слободан Миленковић који су допринели разоткривању огромне плантаже марихуане Јовањица, као и инспекторка Катарина Петровић из Ваљева – они су својим законским деловањем у јавном интересу показали на делу својим колегиницама и колегама како се бескомпромисно, савесно и часно боре у интересу грађана и правне државе и да су били спремни да личним примером због тога плате високу цену. Они сигурно нису усамљени у том смислу, али су медијски били веома испраћени. Извршна власт је након

сазнања да у систему постоје људи попут њих, који су спремни да се искључиво руководе законима, истином и правдом, наставила да поставља себи лојалне кадрове на руководећа места у полицији, као и у другим областима јавних служби, за шта верујемо да је многим људима у Србији и те како јасно о чему се ту ради и због чега се поступа на такав начин.

Имајући у виду све наведено, Институт за истраживање корупције *Кареја* сматра да је неопходно да се део нацрта Закона о унутрашњим пословима који се односи на „Сектор унутрашње контроле” од члана 176 до члана 186 замени са само једним чланом следеће садржине: *Послови унутрашње контроле полиције се обављају од стране независног контролног тела које је уређено посебним Законом*. Уједно апелујемо на све заинтересоване стране да се по овом питању отвори широка јавна дискусија како бисмо могли да адекватно заједнички допринесемо да се оваква законска решења имплементирају у сврху заштите јавног интереса. На овоме мора да се ради у континуитету, темељно и посвећено, у том смислу неопходно је организовање што више семинара, едукативних конференција и стручних форума за припаднике полиције, као и за заинтересовану јавност у сврху повратка поверења и процеса дијалога који нам је апсолутно неопходан. Овом приликом бисмо навели примере упоредноправне праксе како су се тим феноменом позабавили наши суседи у претходном периоду:

1. Хрватска, документ са генералним описом надлежности Службе, води се под сајтом МУП, што имплицира да је служба унутрашње контроле саставни део министарства.
2. Црна Гора, званичан извештај из јануара 2026. такође се води као јединица у оквиру Министарства унутрашњих послова.

3. Албанија има засебну агенцију која се бави унутрашњом контролом и надзором <https://www.amp.gov.al/>

4. Румунија у оквиру сајта МУП има сектор који се односи на унутрашњу контролу и на енглеском језику <https://politiaromana.ro/en/internal-control-directorate> и ту такође има одељак у оквиру кога се могу пријавити случајеви корупције <http://www.mai-dga.ro/eng/>

5. Северна Македонија, детаљан документ у ПДФ формату на осам страница који се односи на период 2010-2024. на енглеском језику, с посебним освртом на мере антикорупције.

Наш Институт остаје отворен за даље сугестије, идеје и начине како бисмо истински и у доброј вери допринели бољем функционисању и уређењу борбе против корупције која је од огромне важности за наше друштво у целини.

Аутор: Стефан Ђуковић, дипломирани правник из Београда, сарадник Института за истраживање корупције *Кареја*

Синиша Јанковић

**КАКАВ НАМ ЗАКОН
О УНУТРАШЊИМ ПОСЛОВИМА ТРЕБА?**
*Алтернативни извештај о Нацрту закона
о унутрашњим пословима и
Оперативном плану за борбу против корупције
у полицији*

Прво издање – бесплатан примерак

Издавач:

Институт за истраживање корупције *Кареја*

nvo.kareja@gmail.com

За издавача:

Синиша Јанковић

Уредник:

Ненад Живковић

Новинарке:

Ивана Живков

Сања Савић

Антикорупцијски консултанти

Златан Вулић, адвокат

Зоран Косовац

Сарадник:

Стефан Ђуковић

Дизајн:

Ирена Станковић

Панчево, 2026.

Copyright © 2026 [Siniša Janković]

All Rights Reserved/Sva prava zadržan

CIP broj